

KARTA OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA		
Nazwa modułu/przedmiotu Telematyka w transporcie		Kod 1010615311010612216
Kierunek studiów Transport	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny) ogólnoakademicki	Rok / Semestr 1 / 1
Ścieżka obieralności/specjalność Transport drogowy	Przedmiot oferowany w języku: polski	Kurs (obligatoryjny/obieralny) obligatoryjny
Stopień studiów: II stopień	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna) niestacjonarna	
Godziny Wykłady: 18 Ćwiczenia: - Laboratoria: 18 Projekty/seminaria: -		Liczba punktów 4
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny) inny		(ogólnouczelniany, z innego kierunku) ogólnouczelniany
Obszar(y) kształcenia i dziedzina(y) nauki i sztuki nauki techniczne nauki techniczne		Podział ECTS (liczba i %) 4 100% 4 100%
Odpowiedzialny za przedmiot / wykładowca: dr hab. inż. Grzegorz Ślaski email: Grzegorz.Slaski@put.poznan.pl tel. 61 6652 222 Wydział Inżynierii Transportu ul. Piotrowo 3 60-965 Poznań		
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:		
1	Wiedza:	Zna podstawowe pomiarowe, posiada podstawową wiedzę z zakresu automatyki i sterowania. Ma podstawową wiedzę w zakresie systemów transportowych i środków transportu.
2	Umiejętności:	Umie posługiwać się językami: natywnym i międzynarodowym w stopniu umożliwiającym rozumienie tekstów technicznych. Potrafi pozyskiwać informacje z literatury, Internetu, baz danych i innych źródeł. Potrafi integrować uzyskane informacje, interpretować i wyciągać z nich wnioski oraz tworzyć i uzasadniać opinie. Potrafi wykorzystywać podstawowe możliwości arkusza kalkulacyjnego, wyszukiwarek internetowych i edytora tekstu.
3	Kompetencje społeczne	Rozumie potrzebę i zna możliwości ciągłego dokształcania się, ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżyniera transportu.
Cel przedmiotu: Zapoznanie z podstawowymi problemami towarzyszącymi rozwojowi systemów transportowych. Omówienie idei Inteligentnych systemów transportowych jako metody poprawy efektywności systemów transportowych bez modernizacji infrastruktury drogowej. Zapoznanie z podstawami wykorzystania sterowania procesami w transporcie poprzez wykorzystanie telematyki z podkreśleniem znaczenia jakości informacji dostępnej w czasie rzeczywistym. Omówienie i przeanalizowanie przykładów aplikacji ITS dostępnych aktualnie i rozwijanych oraz korzyści ich stosowania.		
Efekty kształcenia i odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia		
Wiedza:		
1. ma wiedzę na temat problemów transportu i jego wpływu na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko - [T2A_W03]		
2. zna współczesne rozwiązania techniczne oraz kierunki rozwoju Inteligentnych Systemów Transportowych, w tym infrastruktury, technologii komunikacyjnych i pojazdów - [T2A_W04]		
3. ma wiedzę na temat możliwości wykorzystania systemów sterowania w transporcie prowadzących do stworzenia Inteligentnych Systemów Transportowych, rozumie znaczenie pozyskiwania i przetwarzania informacji w czasie rzeczywistym w tych systemach oraz jakości algorytmów - [T2A_W07,]		
Umiejętności:		
1. potrafi pozyskiwać informacje z literatury obcojęzycznej w zakresie systemów telematycznych w transporcie (Inteligentnych Systemów Transportowych) - [T2A_U02]		
2. potrafi wskazać i zinterpretować istniejące systemy ITS, potrafi dokonać ich porównania w zakresie funkcjonalnym jak i zastosowanych rozwiązań technicznych - [T2A_U08]		
3. potrafi wyjaśnić istotę działania różnych aplikacji w ramach Inteligentnych Systemów Transportowych oraz analizę koniecznych danych - [T2A_U10, T2A_U11]		
Kompetencje społeczne:		

1. rozumie potrzebę rozwoju i znaczenie zaawansowanych technik sterowania w obszarze transportu, ich ograniczenia i konsekwencje, wpływ na środowisko i bezpieczeństwo ludzi - [T2A_K03]
2. rozumie potrzebę i zna możliwości ciągłego dokształcania się, zna potrzebę zdobywania nowej wiedzy w celu rozwoju zawodowego, potrafi organizować proces uczenia innych osób - [T2A_K04]
3. ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżyniera transportu i jej wpływ na środowisko oraz odpowiedzialność za podejmowane decyzje, konsekwencji własnych działań w aspekcie krótko i długoterminowym - [T2A_K02]

Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia

Wykład

- ? pisemny test ? sprawdzenie wiedzy ,
- ? ocenianie ciągle na każdych zajęciach (premiowanie obecności i aktywności).

Laboratoria

ocena aktywności na zajęciach i sprawozdań pisemnych z wykonanych zadań,

Treści programowe

Wykłady

1. Problemy powodowane przez ruch drogowy w zakresie efektywności czasowej, ekonomicznej (koszty korków, problemy z liczebnością pojazdów i pojemnością infrastruktury, średnie prędkości ruchu w mieście).
2. Problemy powodowane przez ruch drogowy w zakresie bezpieczeństwa i ekologii - liczba ofiar wypadków drogowych wśród pieszych i kierowców, koszty wypadków drogowych.
3. Koncepcja wykorzystania telematki i inteligentnych systemów transportowych (ITS) do usprawnienia funkcjonowania systemów transportowych, historia rozwoju ITS, krótkie omówienie całościowo obszarów aktywności ITS z charakterystyką proponowanych rozwiązań z zakresu ITS.
4. Znaczenie i rodzaje informacji w systemach ITS, technologie zbierania informacji w systemach ITS - korzystające z infrastruktury oraz informacji z pojazdu unoszonego w potoku ruchu.
5. Technologie rozpowszechniania i przetwarzania informacji - podstawowe informacje o funkcjonowaniu, wadach i zaletach najczęściej wykorzystywanych technologii rozpowszechniania informacji.
6. Systemy elektronicznego poboru opłat (ETC) - rozwój i wykorzystanie ETC, technologie konieczne do realizacji ETC.
7. Przegląd różnych wariantów realizacji systemów ETC (systemy mikrofalowe - włoski, czeski, polski, system satelitarny - niemiecki)
8. Systemy zaawansowanej informacji dla podróżnych i kierowców ? informacje statyczne i dynamiczne, informacje przedpodrózne dla pasażerów i kierowców, planowanie trasy przejazdu środkami komunikacji publicznej i dla kierowców.
9. Systemy zaawansowanej informacji dla podróżnych i kierowców ? informacje w czasie podróży dla pasażerów i kierowców, dynamiczne planowanie trasy przejazdu, informacje o usługach, systemy nawigacyjne, system dostarczania aktualnych informacji kierowcy, systemy asystenckie.
10. Przykłady rozwiązań systemów ITS w polskich miastach - przykłady rozwiązań z obszaru ITS w Poznaniu i innych miastach
11. System wspomagania parkowania ? systemy parkingowe lokalne - systemy kontroli dostępu i płatności, systemy nawigacji wewnątrz parkingowej, parkingi zautomatyzowane.
12. System wspomagania parkowania - systemy parkingowe miejskie (informacja parkingowa, parkingi P&R, systemy płatności elektronicznych)
13. Zaawansowane systemy sterowania pojazdami - czynniki sprzyjające wypadkom, rodzaje błędów popełnianych przez kierujących pojazdami, systemy bezpieczeństwa czynnego.
14. Zaawansowane systemy sterowania pojazdami - zaawansowane systemy wspomagania pracy kierowcy.
15. Zaawansowane systemy sterowania pojazdami - samochody autonomiczne.

Laboratoria:

- ?Projektowanie algorytmu i prototypu aplikacji informującej o najbliższym czasie odjazdu środka komunikacji miejskiej.
- ?Zapoznanie się z formatem GPS eXchange Format, jego strukturą, metodami wizualizacji i pozyskiwania.
- ?Porównanie funkcjonalności planerów podróży dla prywatnych środków transportu.
- ?Model jazdy za liderem:
  - wariant uproszczony w Simulinku uwzględniający wyłącznie różnicę prędkości pomiędzy pojazdami,
  - rozbudowa ograniczeń dynamiki pojazdu podążającego i ograniczeń kierowcy
  - modelowanie ruchu wielu pojazdów
  - rozbudowa modelu jazdy za liderem dla modelowania łańcucha podążających za sobą pojazdów
- ?Mikroskopowa symulacja ruchu w SUMO (Simulation of Urban MObility):
  - Tworzenie sieci drogowej
  - Generacja ruchu
  - Sterowanie sygnalizacją świetlną

-Optymalizacja sterowania sygnalizacją świetlną ?Mikroskopowa symulacja ruchu z wykorzystaniem systemu VISSIM: -budowa układu drogowego (odcinki i łączniki drogowe) z wykorzystaniem map/zdjęć rzeczywistych skrzyżowań/odcinków drogi. -generacja pojazdów (określenie rodzajów oraz strumieni pojazdów), definiowanie przebiegu tras pojazdów. -identyfikacja i określanie pól kolizji oraz innych ograniczeń, definiowanie ruchu pieszego oraz przejść dla pieszych. -definiowanie komunikacji tramwajowej i autobusowej (określenie tras oraz harmonogramów komunikacji publicznej). -budowa sygnalizacji świetlnej (definiowanie sygnalizatorów oraz systemu sterowania sygnalizacją świetlną), modyfikacja pól kolizji.		
Literatura podstawowa: 1. Nowacki G.: Telematyka transportu drogowego, Wydawnictwo ITS, 2008, 2. Adamski A.: Inteligentne systemy transportowe: sterowanie, nadzór i zarządzanie, AGH Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne, 2003 3. Perallos A., Hernandez-Jayo U., Onieva E., Garcia-Zuazola I.: Intelligent Transportation Systems - technologies and applications, John Wiley & Sons, Ltd., 2016		
Literatura uzupełniająca: 1. PIARC : The Intelligent Transport Systems handbook ? 2nd Edition, PIARC- 2004. 2. Towpik K., Gołaszewski A., Kukulski J.: Infrastruktura transportu samochodowego, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2006,		
Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta		
Czynność		Czas (godz.)
1. Udział w wykładach		18
2. Przygotowanie do egzaminu		32
3. Przygotowanie do ćwiczeń / opracowanie sprawozdania		32
4. Udział w zajęciach laboratoryjnych		18
5. Udział w egzaminie		1
Obciążenie pracą studenta		
forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	101	4
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	37	2
Zajęcia o charakterze praktycznym	52	2